Lietas Nr. C06063710

Lietas arhīva Nr. PAC-0248-14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 11.martā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā :

tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis R.Grāvelsiņš

tiesnesis A.Dundurs

tiesnesis A.Keišs

ar sekretāri M.Tugolukovu

piedaloties prasītājas /pers. A/ pārstāvei zvērinātai advokātei M.Girnei, Tukuma novada domes pārstāvim /pers. B/ un Valsts zemes dienesta pārstāvim /pers. C/

izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret Tukuma novada domi un Valsts zemes dienestu par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemi, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 21.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ 2010.gada 23.novembrī cēlusi Zemgales apgabaltiesā prasību pret Tukuma novada domi, ar trešo personu Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālo nodaļu, par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājas vectēvam /pers.D/ uz 1940.gada 21.jūliju piederējis zemes nekustamais īpašums /Nosaukums / Talsu apriņķa Zentenes pagastā ar īpašuma zemes kopplatību 39,63 pūrvietas jeb 14,70 ha, atdalīts no nekustamā īpašuma /Nosaukums /.

1931.gada 27.februārī /pers.D./ bija sastādījis testamentu, ar kuru par vienīgajiem mantiniekiem uz visu kustamu un nekustamu mantu līdzīgās daļās iecēla sievu /pers. E/, dēlu /pers. F/ no otrās laulības un nepilngadīgos bērnus no trešās laulības – meitu /pers. G/, dēlus /pers.H/ un /pers. K/.

Pēc /pers.D/ nāves atstātais mantojums tika pieņemts un prasītājas tēvam /pers. F/ tika atdalīts nekustamais īpašums ar nosaukumu /Nosaukums / 39,63 pūrvietas. Taču neviens no atdalītajiem īpašumiem netika reģistrēts zemesgrāmatā.

[1.2] Ar Zentenes pagasta padomes 1994.gada 20.decembra lēmumu Nr.6 /pers. H/ tika piešķirti 35 ha no mantojamām /Nosaukums / zemēm pie zemnieku saimniecības /Nosaukums /, bet 1995.gada 29.septembrī /pers. H/ atjaunotas īpašuma tiesības uz pienākošos mantojumu /Nosaukums /, tagad ar nosaukumu /Nosaukums /. Savukārt ar 1995.gada 1.decembra Zentenes pagasta padomes lēmumu Nr.15 /pers. H/ tika piešķirta kompensācija par mantoto /Nosaukums / zemi 13,636 ha platībā.

No Zentenes pagasta plāna redzams, ka nekustamais īpašums /Nosaukums / ir daļēji iekļauts /pers. H/ piešķirtajā /Nosaukums / zemes vienībā ar nosaukumu /Nosaukums /, izņemot 1,6 ha, kas ir Tukuma domes īpašums, un 1,3 ha, kas ir /pers. I/ lietošanā piešķirta nekustamā īpašuma /Nosaukums / zeme.

[1.3] 2005.gada 6.decembrī prasītāja bija iesniegusi pieteikumu Centrālajā zemes komisijā par kompensācijas piešķiršanu uz

vectēvam piederošo zemi /Nosaukums / un /Nosaukums /, pēc kā Centrālā zemes komisija 2005.gada 9.decembrī vērsās ar vēstuli VZD Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas Tukuma birojā ar lūgumu aprēķināt kompensāciju, bet 2005.gada 20.decembrī prasītāja atsauca savu iesniegumu par kompensācijas piešķiršanu un 2006.gada 22.maijā vērsās ar mantojamās zemes pieprasījumu Centrālajā zemes komisijā, kura pieteikumu nepieņēma, norādot, ka pieteikums jāiesniedz Zentenes pagasta padomē.

[1.4] 2006.gada 5.jūlijā prasītāja iesniedza Zentenes pagasta padomē pieteikumu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi, tajā skaitā atdalīto zemes gabalu /Nosaukums / 14,70 ha platībā, bet ar Zentenes pagasta padomes 2006.gada 26.jūlijā lēmumu Nr.7 prasītājas zemes pieprasījumu atteikts apmierināt uz tā pamata, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums /, kadastra numurs /numurs /, zemes lietošanas tiesības ar pārejas tiesībām citām personām ar 1992.gada 31.augusta padomes lēmumu piešķirtas /pers. I/ 1,3 ha platībā.

[1.5] Savukārt atjaunojot /pers. H/ īpašuma tiesības uz /Nosaukums / zemi un piešķirot kompensāciju par 13,636 ha /Nosaukums / zemes, kas faktiski ir /Nosaukums / zeme, nav ievērotas 1931.gada /pers. D/ sastādītā testamenta prasības.

[1.6] Prasības pieteikumā, ar vēlāk iesniegtajiem prasības pieteikuma grozījumiem, lūgts atzīt prasītājai īpašuma tiesības uz minēto nekustamo īpašumu /Nosaukums / 14,70 ha platībā kā /pers. D/ un /pers. F/ mantiniecei, piešķirot tiesības saņemt līdzvērtīgu zemi citā vietā.

Prasība pamatota uz likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 12.panta pirmo daļu, likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 16.panta pirmo daļu, kā arī likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" normām.

[2] Tukuma novada dome iesniegusi lietā rakstveida paskaidrojumus.

Paskaidrojumos norādīts, ka ar Zentenes pagasta padomes, kuras saistību un tiesību pārņēmēja ir Tukuma novada dome, 2006.gada 26.jūlija lēmumu Nr.7 atteikts apmierināt /pers. A/ pieteikumu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi, ko prasītāja Administratīvā procesa likumā noteiktā kārtībā un termiņos neapstrīdēja.

Pie tam saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 10.panta nosacījumiem, bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kuri līdz šā likuma 9.pantā noteiktajam termiņam nav pieprasījuši zemi lietošanā, zaudē šā likuma 12.pantā noteikto prioritāti zemes saņemšanai lietošanā.

Uzskata, ka lieta nav izskatāma tiesā, jo saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" un likumu „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" jautājumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu ir pašvaldības, valsts zemes dienesta un Centrālās zemes komisijas kompetencē.

[3] Rakstveida paskaidrojumus lietā iesniegusi arī Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālā nodaļa, norādot, ka nekustamā īpašuma valsts kadastra informatīvajā sistēmā nav reģistrēts valstij piederošs zemes gabals 13,4 platībā ar nosaukumu /Nosaukums /. Nodaļas arhīva glabātuvē nodotajos Zentenes pagasta zemes komisijas materiālos neatrodas lieta „Par īpašuma tiesību atjaunošanu" ar nosaukumu /Nosaukums /. Valsts kadastra informācijas sistēmā Zentenes pagastā, Tukuma novadā reģistrēts tikai viens nekustamais īpašums ar nosaukumu /Nosaukums / , kadastra numurs /numurs /, platība 1,6 ha, kura īpašniece ir /pers. I/.

[4] Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 21.marta spriedumu prasība noraidīta. Noraidot prasību tiesa nospriedusi piedzīt no /pers.A/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,97.

[4.1] Tiesa konstatējusi, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka prasītāja likumā noteiktajā termiņā pašvaldībā pēc īpašuma atrašanās vietas būtu iesniegusi pieteikumu par Zentenes pagasta /Nosaukums / (/Nosaukums /) zemes piešķiršanu lietošanā vai zemes īpašuma tiesību atjaunošanu.

Pie tam atbilstoši Zentenes pagasta padomes 2006.gada 26.jūlija lēmumam /pers. A/ pieteikums par zemes /Nosaukums / un /Nosaukums / piešķiršanu lietošanā noraidīts uz tā pamata, ka īpašuma tiesības uz mantojamo /Nosaukums / (/Nosaukums /) zemi 41,9 ha platībā ar Zentenes pagasta padomes 1995.gada 29.septembra lēmumu Nr.13 jau ir atjaunotas bijušā zemes īpašnieka mantiniekam /pers. H/, piešķirot par mantojamās zemes daļu 13,636 ha platībā kompensācija likumā noteiktā kārtībā, bet daļa iespējamās /Nl nosaukums/ zemes 1,3 ha platībā ar 1992.gada 31.augusta lēmumu piešķirta lietošanā citai fiziskai personai - /pers. I/.

Pie tam prasība pret /pers. H/ nav celta un tāpēc nav tiesiskas nozīmes izvērtēt prasītājas iebildumus par līdzmantinieka tiesībām uz zemi atbilstoši bijušā zemes īpašnieka /pers. D/ testamenta prasībām.

[4.2] Līdz ar to prasības apmierināšanai nav pamata.

[5] /pers. A/ iesniegusi apelācijas sūdzību par minēto spriedumu, norādot, ka viņa uzskata to par nepamatotu.

[5.1] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 20.panta kārtībā prasītāja nebija vērsusies ar iesniegumu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz mantojamo zemi, tomēr šādu pieteikumu prasītāja iesniedza 2005.gada 6.decembrī Centrālajā zemes komisijā un 2006.gada 24.jūlijā Zentenes pagasta pašvaldībā. Atbilstoši likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 16.pantam pieteikuma iesniegšanas termiņš nav nokavēts.

Saskaņā ar 2011.gada 9.novembra kadastra izziņu Nr.10-02-R/87514 nekustamā īpašuma /Nosaukums / īpašnieks un tiesiskais valdītājs 1,6 ha platībā ir Tukuma novada dome, zemes privatizācija uz lietotāja vārda nav veikta. Arī tiesas sēdē Tukuma novada domes pārstāvis paskaidroja, ka 1,6 ha minētās zemes vēl joprojām atrodas domes īpašumā, bet tiek iznomāti citai personai. Pierādījumi minētajam tiesas sēdē iesniegti netika. Atbilstoši prasītājai pieejamai informācijai, /pers.I/ šo zemi vairs nelieto.

Prasītājas ieskatā konkrētajā gadījumā ir piemērojama likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 5.panta otrās daļas, 6.panta piektās daļas un 7 daļas nosacījumi, apstākļos, kad persona, kurai zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā – /pers. I/ – zemes gabalu nelieto.

[5.2] Apelācijas sūdzībā lūdz prasību apmierināt.

Motīvu daļa

[6] Noklausoties prasītājas /pers. A/ pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes Mārītes Girnes paskaidrojumus, kura apelācijas sūdzību uztur, Tukuma novada domes pārstāvja /pers. B/ paskaidrojumus, kurš apelācijas sūdzību neatzīst, kā arī noklausoties Valsts zemes dienesta pārstāvja /pers. C/ paskaidrojumus un novērtējot lietas materiālus, Civillietu tiesu palāta secina, ka prasība noraidāma.

[6.1] Nav strīda par faktiem, ka prasītāja nav iesniegusi mantojamās zemes pieprasījumu likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktajos termiņos un ar Zentenes pagasta padomes 1995.gada 29.septembra lēmumu Nr.13 īpašuma tiesības uz mantojamo zemi jau ir atjaunotas bijušā zemes īpašnieka mantiniekam /pers. H/.

Pie tam no minētā Zentenes pagasta padomes 1995.gada 29.septembra lēmuma redzams, ka īpašuma tiesības /pers. H/ atjaunotas uz pienākošos mantojamo zemi 41,9 ha platībā, bet par pārējo pienākošos mantojuma daļu 13,636 ha platībā, izmaksājot kompensāciju likumā noteiktajā kārtībā. No tā izriet, ka visa bijušajam zemes īpašniekam /pers. D/ uz 1940.gada 21.jūliju piederējusī zeme 55,536 ha kopplatībā Zentenes pagastā (Valsts vēstures arhīva izziņa 25.04.2006.Nr.5-JP-2995/2) jau ir vai nu piešķirta vai kompensēta bijušajam zemes īpašnieka mantiniekam /pers. H/.

[6.2] Prasība pret /pers.H/ nav celta. Līdz ar to prasītājas iebildumi, ka zeme līdzmantiniekam /pers. H/ piešķirta vai kompensācija piešķirta, neievērojot bijušā zemes īpašnieka testamenta prasības, nav apsverami.

[6.3] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar ko pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

Prasītāja nav pierādījusi savu prasību par bijušā zemes īpašnieka mantinieces īpašuma tiesībām vēl uz 14,70 ha zemes, kas jau nav kompensēta, līdz ar ko prasība nevar tikt apmierināta un ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432., 433. un 434.pantiem, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

n o s p r i e d a

/pers. A/ prasību pret Tukuma novada domi un Valsts zemes dienestu par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemes nekustamo īpašumu /Nosaukums / Zentenes pagastā 14,70 ha platībā, piešķirot tiesības saņemt līdzvērtīgu zemi citā vietā, noraidīt.

Spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no tiesas noteiktās pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis (paraksts) R.Grāvelsiņš

tiesnesis (paraksts) A.Dundurs

tiesnesis (paraksts) A.Keišs

NORAKSTS PAREIZS

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Civillietu tiesu palātas tiesnesis R.Grāvelsiņš

Rīgā 2014.gada 31.martā